

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАХИСТ ПРАВ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ

Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
для студентів спеціальності 073 "Менеджмент"
спеціалізації "Управління проектами"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 347.77/78:005.8(07)

З-38

Укладач О. О. Єрмоленко

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 1 від 25.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами :
З-38 методичні рекомендації до виконання практичних завдань для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" спеціалізації "Управління проектами" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. О. Єрмоленко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 36 с.

Подано методичні рекомендації до виконання практичних завдань і плани семінарських занять із навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей другого (магістерського) рівня всіх форм навчання.

УДК 347.77/78:005.8(07)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, на якому відбувається формування вмінь та навичок виконання певних видів роботи: розрахунків економічних показників, опрацювання нормативно-правових актів, обґрунтування висновків щодо покращення діяльності конкретних галузей та регіонального розвитку в цілому.

У процесі практичного заняття студенти самостійно або у малих групах вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, ділові ігри. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння студентами матеріалу викладач перевіряє та оцінює результати роботи, підводить підсумки її виконання. Слід зазначити, що в межах дисципліни "Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами" з метою опанування студентами всіх видів правових ситуацій практичні заняття рекомендується проводити за окремо взятими темами чи в деяких випадках питаннями.

План проведення практичних (семінарських) занять наведено в табл. 1.

Під час викладання навчальної дисципліни "Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами" для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод та ділові ігри.

План проведення практичних (семінарських) занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Загальні положення господарського права			
4 <i>Тема 1.</i> Поняття інтелектуальної власності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення права інтелектуальної власності. 2. Теорії права інтелектуальної власності. 3. Розвиток права інтелектуальної власності. 4. Види права інтелектуальної власності. 5. Поняття законодавства про інтелектуальну власність, його система та спрямованість. 6. Правове значення міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність. 7. Конвенції та їх види. 8. Чинне законодавство України про інтелектуальну власність. 9. Сутність об'єктів права інтелектуальної власності. 10. Порядок кваліфікації відкриттів. 11. Винагорода авторам відкриттів та її виплата. 12. Співавторство та його види. 13. Визначення авторства. 14. Володільці прав інтелектуальної власності. 15. Правове положення патентознавців 	2	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5; 11; 13; 14; 17; 21 – 24; 35; 41 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
<i>Тема 2.</i> Авторське право та суміжні права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття авторського права та сфера його дії. 2. Законодавство про авторське право. 3. Виникнення та здійснення авторського права. 4. Об'єкти, що охороняються авторським правом. 5. Особисті майнові та немайнові права автора. 6. Поняття та сутність суміжних прав. 7. Види суміжних прав. 8. Охорона суміжних прав та критерії її надання. 9. Правила торгівлі екземплярами аудіовізуальних товарів 	4	<p>Основна: [2 – 4]. Додаткова: [6; 9; 14; 17; 19; 22 – 23; 32; 34 – 39; 42; 44 – 44]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>

Продовження табл. 1

1	2	3	4
Тема 3. Промислова власність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, предмет та принципи права промислової власності. 2. Система джерел права промислової власності. 3. Охорона прав інтелектуальної власності на результати технологічних інновацій. 4. Права авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків. 5. Охорона прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти промислової власності. 6. Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування ІМС 	4	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [8; 13; 14; 16; 17; 19; 25; 28; 30; 31; 33; 35; 42 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
Тема 4. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комерційне (фірмове) найменування як одним із засобів ідентифікації суб'єктів господарювання. 2. Вимоги до комерційного найменування. 3. Функції товарного знака. 4. Захист прав на знаки для товарів і послуг. 5. Право на фірмове (комерційне) найменування. 6. Право на найменування місця походження товару 	2	<p>Основна: [2 – 4]. Додаткова: [7; 13; 14; 16; 17; 29; 35; 40; 42 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
Тема 5. Патент як засіб захисту прав інтелектуальної власності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охоронні документи в патентному праві. 2. Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту. 3. Свідоцтво на знаки для товарів та послуг. Посвідчення на раціоналізаторську пропозицію. 4. Патентні системи. 5. Національний патент. Євразійський патент. ЄвROPатент. Південно-американський патент. 6. Патентні союзи. 7. Міжнародні угоди в області патентного права. Порушення прав володарів патенту 	4	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [8; 10; 15 – 19; 25; 28 – 31; 33; 35; 40; 42 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
Тема 6. Патентна інформація і патентні дослідження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Властивості та характеристика об'єктів: патентна інформація, патентна документація, патентні дослідження. 2. Міжнародна патентна класифікація. Міжнародна класифікація об'єктів промислової власності. 3. Пошук інформації в галузі промислової власності. 4. Патентні дослідження та порядок їх проведення. Патентний формуляр. 5. Патентно-інформаційні технології 	2	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [10; 13; 14; 18 – 19; 26 – 27; 35; 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
Тема 7. Міжнародне регулювання права інтелектуальної власності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Паризька конвенція по охороні промислової власності. 2. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). 3. Міжнародна охорона промислової власності. 4. Договір про патентну кооперацію (РСТ). 5. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право). 6. Євразійська патентна конвенція (ЄАПК) 	2	<p>Основна: [2 – 4]. Додаткова: [6; 9; 13; 14; 18 – 19; 21; 32; 35; 41; 44 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
Тема 8. Захист права інтелектуальної власності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення. 2. Засоби цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав. 3. Контроль за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства з питань інтелектуальної власності. 4. Регулювання сфери охорони інтелектуальної власності. 5. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності 	2	<p>Основна: [2 – 4]. Додаткова: [5 – 6; 9; 13 – 23; 28 – 31; 32 – 33; 35 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
Тема 9 Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адміністративна відповідальність за правопорушення прав інтелектуальної власності. 2. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. 3. Проведення експертиз зі справ, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності. 4. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності 	2	<p>Основна: [2 – 4]. Додаткова: [5; 6; 9; 13 – 23; 28 – 31; 32; 33; 35; 42 – 45]. Інформаційні ресурси: [46 – 54]</p>
Разом годин		24	

Практичні завдання до тем

Тема 1. Поняття інтелектуальної власності

Задача 1. Під час заснування товариства з обмеженою відповідальністю "Забава" В. В. Шевченко в якості статутного внеску вніс свої права інтелектуальної власності – рукопис книг "Типові форми договорів у підприємницькій діяльності", свої знання та професійні якості щодо організації та легалізації господарських товариств, оцінивши їх у 25 % статутного доходу. Інші 75 % були внесені іншими засновниками ТОВ "Забава". При цьому це було закріплено установчим договором та статутом. Товариство було у встановленому порядку зареєстровано і здійснювало свою статутну діяльність протягом трьох років, після чого припинило діяльність. За той час згадана книга хоча і була видана, але внаслідок її низького змістовного рівня та суттєвих помилок не реалізовувалась. Співзасновники вимагали повернення їм їх внесків відповідно до внесених грошових та майнових внесків, їх розміру та форм. В. В. Шевченко також претендував на частину майнових прав і стверджував, що на основі його інтелектуального потенціалу ТОВ успішно здійснювало свою діяльність, не мало боргів, співзасновникам виплачувались вчасно дивіденди. Але загальні збори відмовили в його вимозі, і він передав спір на розгляд суду.

Яке рішення повинен винести суд? Які особливості інтелектуальних прав? На цьому прикладі поясніть природу права інтелектуальної власності та їх види. Чи можна в якості статутних внесків вносити права інтелектуальної власності?

Розв'язання

Рішення має бути винесено на користь громадянина В. В. Шевченка. Досить часто в осіб, що є засновниками господарських товариств, не вистачає грошових коштів для формування статутного капіталу такого товариства. Можливість формування статутного капіталу шляхом внесення нематеріальних активів дозволяє створити юридичну особу без залучення додаткових грошових коштів. При цьому в якості нематеріальних активів можуть виступати майнові права на об'єкти інтелектуальної власності. Така можливість закріплена у ч. 3 ст. 424 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ), ч. 1 ст. 86, ч. 5 ст. 156 та ч. 6 ст.

157 Господарського кодексу України (далі – ГКУ), ч. 1. ст. 11, ст. 23 Закону України "Про акціонерні товариства". Відповідно до ст. 13 Закону грошова оцінка вкладу учасника господарського товариства здійснюється за згодою учасників товариства, а у випадках, встановлених законом, вона підлягає незалежній експертній перевірці.

У той же час, майнові права можна вносити і під час формування статутного капіталу юридичної особи. Але при цьому необхідно пам'ятати, що: передати майнові права інтелектуальної власності, у тому числі як внесок до статутного капіталу господарського товариства, можливо лише після створення юридичної особи- правонаступника, оскільки суб'єктами права інтелектуальної власності є фізичні та/чи юридичні особи (ст. 2 та 421 ЦКУ); юридична особа вважається створеною з дня її державної реєстрації (ч. 4 ст. 87 ЦКУ); до моменту державної реєстрації ТОВ його учасники повинні сплатити не менше ніж 50 % суми своїх вкладів. Частина статутного капіталу, що залишилася несплаченою, підлягає сплаті протягом першого року діяльності товариства (ч. 3 ст. 144 ЦКУ); акціонер у строки, встановлені установчими зборами, але не пізніше року після реєстрації АТ, зобов'язаний оплатити повну вартість акцій (ст. 33 Закону).

Таким чином, вважаємо, що формувати статутний капітал господарського товариства за рахунок вартості майнових прав інтелектуальної власності можна лише після державної реєстрації такого товариства.

Задача 2. Суб'єкт підприємницької діяльності З. звернувся до господарського суду за позовом до Видавництва про заборону видання плакатів, припинення розповсюдження екземплярів плакатів та зобов'язання виплати компенсації в сумі 102 500 грн.

Вважаючи, що видання плаката із зображенням акваріумної риби без зазначення його імені як автора порушує його право. Згодом судовими інстанціями встановлено, що протягом 2002 року позивачем та відповідачем було укладено договори на проведення фотозйомки акваріумних риб та рослин, а також кактусів.

Яке рішення має бути винесено судом? Чи належать виконані позивачем твори до службових творів? Чи порушені майнові права позивача внаслідок видання плакатів без зазначення автора?

Задача 3. Суха звернувся до суду з позовом до Червоненко про захист її права на курсову роботу. У процесі розгляду справи суд вияснив тотожність обох курсових робіт, які під час перевірки були повернені викладачем на повторне виконання як такі, що не мають самостійного характеру і є плагіатом. Курсова робота позивачки надійшла поштою у деканат 10.10.2016 року з Львівської області, а на перевірку була подана 16 жовтня цього ж року. Курсова робота Червоненко – жителя Харкова, подана 15.10.2016 року і надійшла на кафедру 17 жовтня. Цього ж дня обидві роботи були передані на перевірку та рецензування. Відповідач стверджував, що роботу він писав із навчального посібника, це стверджувала і позивачка.

Суддя призначив літературну експертизу, яка показала, що обидві роботи списані з одного навчального посібника і виконані незалежно одна від одної. У роботі є незначні відхилення від тексту першоджерела.

Визначить, що в даному випадку є об'єктом авторського права? Чи виникає авторське право на курсову роботу? Яке рішення слід винести у справі?

Практичне завдання. Вказати назву охоронного документа відповідно до об'єкта інтелектуальної власності. Внесіть до табл. 2.

Таблиця 2

Охоронні документи для об'єктів інтелектуальної власності

Об'єкт інтелектуальної власності	Охоронний документ
винахід	
корисна модель	
промисловий зразок	
торговельна марка	
літературні та художні твори	
комп'ютерна програма	

Тема 2. Авторське право та суміжні права

Задача 1. Колектив авторів уклав договір із видавництвом про видання підручника із фізики. Видавництво провело значну роботу з підготовки підручника до видання і виплатило авторам 60 % винагороди. Однак через відсутність засобів випуск підручника у світ було передано

іншому приватному видавництву. Автори встановили, що рукопис іншим видавництвом був загублений.

Коли рукопис все-таки знайшли, з'ясувалось, що глава, яка була написана автором, який помер, була замінена главою, що підготовлена іншою особою без погодження із спадкоємцями померлого і колективом авторів підручника.

Автори цікавляться:

а) чи мало видавництво права без їх згоди передавати видавництво підручника іншому видавництву;

б) до кого і які вимоги вони можуть пред'явити у зв'язку з втратою рукопису;

в) як слід оцінити заміну глави, що була написана померлим, главою іншого автора?

Розв'язання

Згідно зі ст. 21 ЗУ "Про видавничу справу", видавництво не мало право без згоди передавати твір іншій фірмі, оскільки сам твір належить авторам і друкарні передали лише право на друк, а не викупили твір.

Положення даної статті визначає, що виготовлювач видавничої продукції несе відповідальність згідно із законодавством перед замовником за точне відтворення видавничого оригіналу, дотримання вимог щодо якості виконання кожного примірника видання у замовленому тиражі, державних і міждержавних стандартів, технічних умов та інших нормативних документів.

Виготовлювач не має права без дозволу замовника передавати будь-кому, крім випадків, передбачених законодавством, виготовлений тираж видання або його частину, видавничі оригінали, макети, фото чи друкарські форми.

Виготовлення без дозволу замовника додаткового тиражу видання не допускається. Згідно з ЗУ "Про авторське право і суміжні права", а саме ч.4 ст. 14 автору належать такі особисті немайнові права, як: вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора, яка зводиться до того, що порушення права автора на недоторканість твору має місце тільки тоді, коли будь-яка заміна твору, перекручення або будь-яке інше посягання на твір завдають шкоди честі і репутації автора.

А також згідно зі ст. 439 ЦК говорить нам про забезпечення недоторканості твору. Це означає, що під час видання, публічного виконання або будь-якого іншого використання твору забороняється без дозволу автора або його правонаступників вносити будь-які зміни, спотворення як у сам твір, так і в його назву, помітку про ім'я автора.

Ураховуючи викладене: передача без згоди іншому видавництву було порушенням прав колективу авторів; вимоги необхідно висувати першому видавництву; заміну глави слід оцінити як порушення оскільки не було досягнуто згоди із спадкоємцями.

Задача 2. Художник Бондарьов вів переговори з підприємством, що виготовляло вироби національного прикладного мистецтва й сувеніри, про використання декількох сюжетів за його ескізами, переданими ним підприємству. У журнал ним була передана стаття про народних художників, а у видавництво – рукопис книги на ту ж тему. Крім того, Бондарьов брав участь у зйомках науково-популярного фільму як консультант. Після смерті Бондарьова спадкоємці зажадали від відповідних організацій оформити відносини, учасником яких він був, договорами із вказівкою на всіх роботах його імені.

Які твори є об'єктами авторського права? Хто є суб'єктом авторського права? У якому порядку використовуються твори, що охороняються авторським правом? Які права належать спадкоємцям автора?

Задача 3. Видавництво направило Нодіну проект авторського договору на написання ним книги про акваріумних риб. У супровідному листі вказувалося, що договір укладається на таких умовах: а) автор зобов'язується видати книгу під псевдонімом, обравши в якості такого помітне ім'я, прізвисько, що необхідно в рекламних цілях; б) автор дає згоду на літературне оброблення тексту його рукопису, оскільки цього вимагає характер підготовлюваної книги; в) унаслідок того, що друкарня, з якою працює видавництво, перебуває в іншому місті й видавництво не одержує коректуру, автор не буде наполягати на її перегляді, а за бажанням може прочитати коректуру безпосередньо в друкарні, виїхавши туди за свій рахунок.

Які права й обов'язки мають видавництво й автор за видавничим договором?

Задача 4. У пародії на стиль відомого поета пародист вказав деякі відомості з його особистого життя, а під час її публічного виконання кривлявся та гримасував. Убачаючи порушення своїх прав, поет подав позов до суду.

Проаналізуйте наведену ситуацію. Які відносини виникли? Чи порушені права поета?

Задача 5. Видавництво "Розвага" випустило серію брошур з тостами і піснями від Панаса Стецюка, куди без згоди авторів та їх правонаступників включено їхні твори без виплати авторської винагороди. Дочка та внучка поета Льва Ошаніна заявили видавництву претензію, а коли конфлікт не вдалось владнати мирним шляхом, то звернулась з позовом про компенсацію морального збитку на суму 2 200 мінімальних заробітних плат.

Проведіть аналіз наведеної ситуації. Яке рішення повинен винести суд?

Тема 3. Промислова власність

Задача 1. За дорученням директора машинобудівного заводу група конструкторів та художник-дизайнер розробили нову модель пральної машини та надіслали замовнику письмове повідомлення про створення винаходу та промислового зразка. До повідомлення було додано опис, креслення, фотографії та інші матеріали, які досить повно розкривали сутність розроблення. Через півроку завод її освоїв і надіслав у продаж.

Ураховуючи те, що замовник не подав заявки на отримання патентів, автори звернулись до адміністрації з проханням дати дозвіл на подання заявки від свого імені на винахід та промисловий зразок. У задоволенні прохання було відмовлено на тій підставі, що умовою трудового договору не передбачалось право на подання заявок, що створені під час виконання службових обов'язків. Тоді співавтори розроблення на свій ризик звернулись до Державної служби інтелектуальної власності із заявкою на видачу патенту, де вказали, що тільки інженери-конструктори є співавторами винаходу.

Проаналізуйте наведену ситуацію і підготуйте письмові відповіді на запитання: як вирішено законодавством питання про патентування розробок, що створені під час виконання службового завдання? У яких

випадках розроблення вважаються службовими? Чи мав право замовник заборонити співавторам патентування розробок? Що визнається промисловим зразком? Яким чином дизайнер може захистити свої права?

Розв'язання

У Замовника немає правових підстав вимагати закріплення за собою виключного права власності на результати, отримані в процесі створення науково-технічної продукції (далі – НТП) за договором.

Це право відповідно до Закону "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" належить винахідникові, а якщо винахід службовий – роботодавцеві. Такий підхід Замовника не дозволяє достатньою мірою захистити права справжнього автора інтелектуальної власності, наприклад, автора винаходу або твору. Відповідно до Закону "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" право на одержання патенту на службовий винахід має роботодавець винахідника.

Службовий винахід – це винахід, створений працівником у зв'язку з виконанням посадових обов'язків чи з дорученням роботодавця за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачене інше, або з використанням досвіду, професійних знань, секретів виробництва й устаткування роботодавця.

Зміни, внесені в Закон "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", імперативно встановлюють термін укладання договору між Автором і Роботодавцем про розмір і умови виплати йому винагороди відповідно до економічної цінності винаходу і (або) іншої винагороди, що може бути отримана Автором. Цей термін становить 4 місяці від дати одержання повідомлення від винахідника. У цей же термін роботодавець повинен подати заявку на одержання патенту або передати право одержання патенту іншій особі чи прийняти рішення про збереження службового винаходу як конфіденційної інформації. Якщо згадані умови в чотиримісячний термін роботодавцем не виконані, то право на одержання патенту переходить до винахідника.

Отже, за умовою завдання ми бачимо, що згідно з Законом, у задоволенні прохання було відмовлено на тій підставі, що умовою трудового договору не передбачалось право на подання заявок винахідником, які створені при виконанні службових обов'язків. Це право має роботодавець. Але ні роботодавцем, ні Замовником упродовж

чотиримісячного терміну не було подано заявку на одержання патенту або на передання права одержання патенту іншій особі чи прийняти рішення про збереження службового винаходу як конфіденційної інформації. У такому випадку право на одержання патенту переходить до винахідника.

Задача 2. Редькін, працюючи начальником виробничо-технічного відділу механічного заводу, подав пропозицію зі прискорення розвантаження внутрішньозаводського транспорту. Наказом директора заводу воно було визнано раціоналізаторським і прийняте до використання. Редькін одержав посвідчення на свою пропозицію, однак належної винагороди йому не виплатили. У зв'язку із цим Редькін, звернувся до суду з позовом про стягнення винагороди в сумі 1 000 грн. Представник заводу позов не визнав і пояснив, що місяць назад адміністрація підприємства разом із комітетом профспілки кваліфікувала пропозицію Редькіна, як організаційну. Оскільки виникло запитання про кваліфікацію пропозиції, суд виніс рішення про припинення виробництва в справі за невідомістю. Редькін, просив скасувати рішення суду й розглянути справу по суті, посилаючись на те, що його пропозиція використана, визнана раціоналізаторською у встановленому порядку й тому адміністрація заводу зобов'язана виплатити йому авторську винагороду.

Які пропозиції визнаються раціоналізаторськими? У якому порядку вони оформлюються? У якому порядку розглядається скарга автора на скасування рішення про визнання пропозиції раціоналізаторською? Чи обґрунтоване рішення суду?

Задача 3. Під час розгляду заявки на "Вогнестійке покриття" експертиза встановила, що сутність передбачуваного винаходу складається у застосуванні звукоізолюючої мастики як вогнестійкого покриття. Заявникові було відмовлено у видачі авторського посвідчення за мотивами популярності складу звукоізолюючої мастики, використаної в будівництві. Крім того, експертиза вказала, що виявлена заявником властивість вогнестійкості мастики є прямим наслідком знаходження в її складі таких вогнестійких компонентів, як кварцовий пісок, корунд, тальк та ін. Не погоджуючись із експертизою, заявник вбачав новизну своєї пропозиції у використанні відомого складу, засто-

совуваного для покриття вібруючих поверхонь із метою зниження шуму, як вогнестійке покриття.

Чи обґрунтоване рішення про відмову у видачі авторського посвідчення?

Задача 4. Двоє співробітників заводу побутових приладів інженер-технолог і майстер розробили та застосували на виробництві засіб виготовлення ножиць. У продовж п'яти місяців застосування цього засобу була виявлена його висока ефективність. Автори розроблення запропонували запатентувати розробку як винахід, але, не одержавши відповіді протягом двох місяців, подали заявку від власного імені. Притому з метою прискорення набуття виключних прав на створений ними засіб вони вирішили запатентувати його як корисну модель, посилаючись на порушення заявниками чинного законодавства.

Чи є правильним рішення, прийняте за заявою?

Якщо заявниками допущені порушення, назвіть їх та вкажіть, чи збереглася можливість їх усунення?

Задача 5. Після подачі заявки до Державної служби інтелектуальної власності, під час проведення експертизи патентоспроможності винаходу з'ясувалося, що воно відкрито демонструвалося авторами на спеціалізованому торговельно-промисловому ярмарку виробників.

Чи може ця обставина слугувати підставою для відмови у видачі патенту?

Задача 6. Коваленко подав до Державної служби інтелектуальної власності заявку (документи, необхідні для видачі патенту) з клопотанням про видачу патенту на винахід – будильник з досі невідомим сигнальним пристроєм для пробудження, сконструйованим у вигляді джерела запаху. Як запахіві речовини винахідник пропонував використовувати нашатирний спирт і парфумерні речовини. Подібний сигнальний пристрій на думку винахідника дозволяє усунути несприятливий вплив дзвінка на психіку людей, забезпечує поступовість пробудження та можливість пробудження глухих людей. Після проведення Держслужбою експертизи заявки за формальними ознаками заявнику було надіслане повідомлення про можливість проведення експертизи по суті. Через 2 роки від дати подання заявки Коваленко

подав до Державної служби інтелектуальної власності клопотання про проведення експертизи заявки на винахід по суті. За результатами цієї експертизи заявнику було надіслане рішення про відхилення заявки. У рішенні Держслужба посилялася на те, що запропонований винахідником будильник із сигнальним пристроєм у вигляді джерела запаху не створює позитивного ефекту, бо людина, що спить, погано реагує на запахи, вплив запаху неможливо припинити миттєво, через що він може викликати подразнення в інших присутніх. Через ці обставини, на думку експертів, будильник не знайде широкого попиту.

Заявник не погодився з рішенням Держслужби та оскаржив його до Апеляційної палати у встановлений строк.

Що визнається винаходом і що є об'єктом винаходу. Визначить критерії патентоздатності винаходу. Яке рішення має бути прийнято за заявкою та скаргю на рішення Держслужби?

Задача 7. Лютиков Дмитро у віці 11 років дуже захопився фізикою та у вільний час відвідував лабораторію при науково-дослідницькому інституті, де працював його батько у якості наукового співробітника. Та одного разу під час проведення дослідження він зробив наукове відкриття, але йому відмовили в реєстрації, вказавши на його вік.

Якими повинні бути дії Дмитра Лютикова далі?

Тема 4. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг

Задача 1. У територіальне відділення Антимонопольного комітету України надійшла заява від ТОВ "Ховрашок" про неправомірне використання його фірмової назви приватним підприємством "Ховрашок" (ПП "Ховрашок"). Як було встановлено, ТОВ "Ховрашок" отримало свою назву в момент його державної реєстрації як суб'єкта підприємництва 30 грудня 2004 року і спеціалізується на роздрібній торгівлі продовольчими товарами дитячого асортименту. ПП "Ховрашок" зареєстроване як суб'єкт підприємництва 27 січня 2014 року і спеціалізується на комісійній торгівлі непродовольчими товарами дитячого асортименту. Його власник до реєстрації був працівником ТОВ "Ховрашок" і під час реєстрації добре знав про існування однойменного підприємства та його спеціалізацію.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення у діях власника ПП "Ховрашок"? Яке і хто повинен винести рішення за даним випадком?

Розв'язання

Дії ПП "Ховрашок" згідно зі ст. 4 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" територіальним відділенням Антимонопольного комітету кваліфіковано як недобросовісна конкуренція у вигляді неправомірного використання без дозволу уповноваженої на те особи фірмового найменування, що призвело до змішування з діяльністю іншого підприємця, який має пріоритет на його використання. ПП "Ховрашок" зобов'язано припинити дії, спрямовані на неправомірне використання фірмового найменування ТОВ "Ховрашок" і накладено штраф у розмірі 1 190 грн. ПП "Ховрашок" оскаржило рішення територіального відділення в арбітражному суді, але останній залишив його в силі.

Задача 2. Акціонерне товариство "Відродження" протягом трьох років виробляло універсальні настільні вакуумні преси, що користувались підвищеним попитом. Після введення в дію Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів та послуг" генеральний директор звернувся до спеціалістів консалтингової фірми за роз'ясненнями з таких питань:

Чи може акціонерне товариство позначати свою продукцію словесним знаком "Відродження", щоб вона відрізнялась від однорідної продукції інших товаровиробників?

Що необхідно зробити і які документи подати для отримання розрізняльного знаку і якого краще?

Які права та обов'язки випливають із отримання свідоцтва на товарний знак чи фірмову назву?

Чи вправі власник розрізняльного знаку передавати право користування ним іншим підприємцям?

Чи не конкурує розрізняльний знак з місцем походження товару?

Задача 3. Фірма "Спорт" займається виготовленням і продажем футболок. Представник фірми звернув увагу на те, що ресторан "McDonald's", чий логотип складається із золотої арки, користується популярністю серед молоді. І тоді він вирішив нанести логотип "McDonald's" на деякі із футболок, які продає його фірма. Але він не отримав дозволу на це у власника прав на торговельну марку "McDonald's". Футболки стають популярними і фірма "Спорт" починає розміщати на футболках й інші торговельні марки – "Coca-Cola" та "Nemiroff".

Чи порушила фірма "Спорт" які-небудь права на торговельні марки, і якщо так, то які саме? Які існують засоби захисту прав, якщо такі взагалі існують, щоб припинити її дії? Яке відшкодування мають отримати власники прав на згадані торговельні марки, якщо взагалі таке відшкодування їм належить?

Задача 4. Підприємець Т. Павлушкін звернувся до реєструючого органу з заявкою про реєстрацію в якості товарного знаку синьо-жовтого прапора. У заявці він зазначив, що має на дачі невелику пасіку та хотів би інколи збирати та продавати мед, а цей товарний знак зміг би підняти попит на його мед. На це реєструючий орган відповів, що право претендувати на реєстрацію товарного знаку (знаку для товарів та послуг) мають лише юридичні особи.

Чи правомірно було відмовлено у реєстрації?

Задача 5. У рішенні засновників та у статуті АТ "Подільська писанка" засновники позначили його фірмове найменування: "Подільська писанка. Акціонерне товариство". Реєструючий орган запропонував привести цю назву відповідно до чинного законодавства.

Чи правомірні висунуті вимоги? Які дії слід вчинити засновникам?

Тема 5. Патент як засіб захисту прав інтелектуальної власності

Задача 1. Протягом декількох років власник патенту Г. Шумило відмовлявся від неодноразових пропозицій надати дозвіл на використання винаходу.

Зацікавлений у використанні винаходу автомобільний завод звернувся до суду з позовом про надання йому примусової ліцензії (дозволу) на використання винаходу.

Який строк дії патенту на винахід встановлює законодавство України? Чи вправі власник патенту заборонити іншим особам використовувати винахід? Які правові наслідки спливу строку дії патенту? Яке рішення повинен прийняти суд?

Розв'язання

Строк дії патенту України на винахід становить 20 років від дати подання заявки до Установи. Згідно з ч. 2 ст. 28 Закону України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" патент надає його власнику виключне право використовувати винахід (корисну модель) за своїм розсудом, якщо таке використання не порушує прав інших власників

патентів. Але, згідно зі ст. 30 цього Закону якщо винахід (корисна модель), крім секретного винаходу (корисної моделі), не використовується або недостатньо використовується в Україні протягом трьох років починаючи від дати публікації відомостей про видачу патенту або від дати, коли використання винаходу (корисної моделі) було припинено, то будь-яка особа, яка має бажання і виявляє готовність використовувати винахід (корисну модель), у разі відмови власника прав від укладання ліцензійного договору може звернутися до суду із заявою про надання їй дозволу на використання винаходу.

При цьому якщо власник патенту не доведе, що факт невикористання винаходу зумовлений поважними причинами, суд виносить рішення про надання дозволу заінтересованій особі на використання винаходу з визначенням обсягу його використання, строку дії дозволу, розміру та порядку виплати винагороди власнику патенту. При цьому право власника патенту надавати дозволи на використання винаходу (корисної моделі) не обмежується.

Задача 2. Патентне відомство прийняло рішення про відмову у видачі авторського посвідчення Кривуліну за заявкою на "Центробіжне лиття", поданої 16 серпня 2005 року. Під час розгляду скарги заявника на це рішення встановлено, що відомості про аналогічне лиття опубліковані за три місяці до подачі заявки в журналі-альманасі "Металург". Тоді Кривулін попросив установити пріоритет винаходу за більш ранньою заявкою, поданою ним разом із Васильєвим 4 травня 2005 року, тобто до виходу у світ журналу-альманаху "Металург". Комітет дійшов висновку, що матеріали ранньої заявки не ідентичні матеріалам розглянутої заявки. Однак, з огляду на те, що на дату подачі ранньої заявки винахід мав новизну, Відомство прийняло 15 листопада 2005 року рішення видати Кривуліну авторське посвідчення. Через 5 днів після прийняття цього рішення у Відомство надійшла заявка про видачу патенту на тотожне "Центробіжне лиття" від шведської фірми. Первісна заявка на цей винахід була подана у Швеції 4 грудня 2004 року.

Як установлюється пріоритет винаходу? Чи володіє заявлений винахід новизною? Чи правомірно рішення відомства про видачу авторського посвідчення? Які правові наслідки подачі заявки іноземною фірмою?

Задача 3. Група авторів одержала авторське посвідчення на спосіб обробки деревини хвойних порід, розроблений ними в порядку виконання службового завдання. Пізніше вони переконалися, що даним

способом можна успішно обробляти й деревину листяних порід. Автори звернулися в патентний відділ за консультацією, чи можуть вони подати заявку на одержання другого авторського посвідчення, але вже на застосування відомого (ними розробленого) способу для оброблення деревини листяних порід?

Яке роз'яснення повинне бути надане за даним питанням?

Задача 4. До вас звернувся громадянин В. Кравченко. Він розповів, що у 2003 році ним було отримано Деклараційний патент на винахід "Спосіб виготовлення художніх керамічних виробів". У квітні 2012 року він побачив на одному з ринків міста керамічні вироби місцевого підприємства, які, на його погляд, були виготовлені запатентованим ним способом, а саме – перед нанесенням покриття з ворсу на керамічні вироби, вони покривалися скліючою речовиною. На його думку, такими діями порушується його право на винахід.

В. Кравченко вважає за потрібне подати позов із вимогами до місцевого підприємства про відшкодування завданої йому матеріальної шкоди, неотриманого прибутку, компенсації моральної шкоди, вилучення з цивільного обороту керамічних виробів та заборонити підприємству виготовлювати керамічні вироби за методом, запатентованим ним у деклараційному патенті на винахід.

Роз'ясніть чи обґрунтовані вимоги В. Кравченка? За яких умов та за наявності яких доказів судом можуть бути задоволені його вимоги?

Задача 5. Патентне відомство отримало дві заявки. Заявнику пізніше поданої заявки було видано деклараційний патент на корисну модель "Електронний кодовий замок". За раніше поданою заявкою на одержання патенту на винахід "кодовий замок з ємкісною пам'яттю" рішення ще не було прийняте.

Автори раніше поданої заявки вважають, що технічне вирішення, подане у формулі корисної моделі, на яку вже видано деклараційний патент не нове, тому, що повторює сукупність суттєвих ознак їх заявки. Відмінність полягає лише у назві окремих елементів, а не їх сукупності. Тому автори звернулися до патентного повіреного з проханням надати їм допомогу у підготовці заперечення.

Власник деклараційного патенту на корисну модель, дізнавшись про підготовку опротестування виданого йому правовстановлюючого документа, у листі до авторів раніше поданої заявки повідомив, що він працював над

винаходом самостійно та зі змістом їх заявки не був ознайомлений, а відтак його деклараційний патент не підлягає анулюванню. Крім того, тотожність запропонованих вирішень виключена тому, що він подав заявку на корисну модель, а не на винахід.

У якому порядку можуть бути визнані недійсними видані патенти і яке рішення може бути прийняте у цьому випадку, зокрема під час встановлення тотожності обох рішень?

Тема 6. Патентна інформація і патентні дослідження

Задача 1. Підприємство придбало патент на виробництво нового харчового продукту. Визначити квартальну норму і суму амортизації на цей нематеріальний ресурс за умови, що підприємство встановило строк його експлуатації 9 років. Яка сума коштів буде віднесена на збитки підприємства у зв'язку з вимушеним скороченням терміну використання патенту?

Вихідна інформація. Вартість придбаного патенту становить 13 тис. грн. Після завершення шостого року використання патенту – виробництва нового харчового продукту – підприємство зняло його з виробництва, оскільки попит на цей продукт істотно знизився.

Розв'язання

Річна норма амортизації визначається діленням 100 % на строк експлуатації нематеріального ресурсу, а квартальна – відношенням одержаного результату до кількості кварталів у році. Щоб визначити, які втрати понесло підприємство через скорочення терміну експлуатації патенту, потрібно спочатку розрахувати нагромаджену суму амортизації за 6 років за формулою:

$$\sum_1^6 A_n = \frac{P_v \times N_a \times t}{100},$$

де $\sum_1^6 A_n$ – нагромаджена сума амортизації за 6 років використання патенту, грн;

P_v – первісна вартість нематеріального ресурсу, грн;

N_a – річна норма амортизації нематеріального ресурсу, %;

t – кількість років використання цього ресурсу.

Звідси сума коштів, яка буде віднесена на збитки підприємства у зв'язку з вимушеним скороченням терміну експлуатації нема-

теріального ресурсу, дорівнюватиме різниці між первісною вартістю цього ресурсу і нагромадженою сумою амортизації. Суму цих коштів можна визначити й іншим способом, підставивши у наведену формулу замість $t = 6$, $t = 2$. По суті, цей результат є не що інше, як донарахована сума амортизації до рівня первісної вартості нематеріального активу. Квартальна норма амортизації нематеріального ресурсу, %: 2,5; 2,7; 3,0; 6,5. Сума коштів, що буде віднесена на збитки підприємства, грн: 2 500; 3 640; 3 905; 4 100.

Задача 2. Товариство з обмеженою відповідальністю "Ніка" звернулось до господарського суду з позовом до Державної служби інтелектуальної власності, третя особа – Товариство з обмеженою відповідальністю "Обрій" – про визнання свідоцтва України № 004 на знак для товарів і послуг недійсним повністю. 01.03.2008 р. позивач подав заявку № 0022 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг "марка". 01.07.2008 р. ТОВ "Обрій" подало заявку № 0033 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг "Марка". 01.12.2009 р. знак позивача за заявкою № 0022 було зареєстровано і видано свідоцтво України № 145. Рішенням господарського суду від 01.10.2011 р. свідоцтво України № 145 на знак "Марка" з пріоритетом від 01.03.2008, власником якого є позивач, визнано недійсним повністю. Постановою апеляційного господарського суду від 01.02.2012 р. рішення господарського суду залишено без змін. Згідно з прийнятим рішенням відповідач вніс до Держреєстру відомості щодо визнання недійсним повністю свідоцтва № 145, про що здійснив відповідну публікацію. Постановою Вищого господарського суду України від 01.02.2013 р. ухвалу апеляційного господарського суду і рішення господарського суду скасовано, позов про визнання недійсним повністю свідоцтва України № 145 залишено без задоволення.

Розв'яжіть спір.

Тема 7. Міжнародне регулювання права інтелектуальної власності

Задача 1. В інтересах групи грузинських підприємців Антимонопольна служба Грузії звернулась до Антимонопольного комітету України із заявою, в якій вказала, що підприємці Грузії мають право на використання назви місця походження товару "Боржомі" під час виробництва і реалізації мінеральної води із назвою "Боржомі".

Проведеними перевірками було встановлено, що декілька підприємств України без дозволу власника ліцензії чи уповноважених ними осіб для маркування своєї продукції – штучної мінеральної води – використовували на етикетках назву "Боржомі". Ці підприємства тут же давали порівняльні характеристики виробленої ними води і води із водами з Боржомських джерел.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення у діях українських виробників штучної мінеральної води? Яке і хто повинен винести рішення щодо даного випадку?

Розв'язання

Відповідно до ст. 4 Закону "Про охорону прав на зазначення походження товарів" неправомірним є також використання без дозволу уповноваженої на те особи назв місць походження товарів. Ці позначення використовуються для визначення товарів, особливі якості яких значною мірою визначаються природними умовами або іншими факторами тієї місцевості, де вони виробляються.

Відповідно до Закону України "Про охорону прав на зазначення походження товарів" від 16.06.1999 р., назва місця походження товару є складовою частиною більш широкого терміна "кваліфіковане зазначення походження товару", останнє включає поряд із цим елементом також географічне зазначення походження товару.

У цьому Законі назву місця походження товару визначено як назву географічного місця, яка вживається як позначення в назві товару, що походить з зазначеного географічного місця, має особливі властивості, виключно або головним чином зумовлені характерними для даного географічного місця природними умовами або поєднанням цих природних умов із характерним для даного географічного місця людським фактором.

Зокрема Закон вважає порушенням прав власника свідоцтва на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару або подібного йому позначення для відмінних від описаних у Реєстрі однорідних товарів, якщо таке використання вводить в оману споживачів щодо походження товару і його особливих властивостей або інших характеристик, а також для неоднорідних товарів, якщо таке використання завдає шкоди репутації зареєстрованого зазначення або є неправомірним використанням його репутації.

Дії підприємств кваліфіковано органами Комітету за ст. 4 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" як неправомірне використання без дозволу уповноваженої на те особи назв місць походження товарів, що може призвести до змішування з діяльністю іншого підприємця, який має пріоритет на їх використання.

На підприємство накладено штраф у загальному розмірі 13 942 грн. Порушення припинено.

Задача 2. Остаточним рішенням Арбітражу Цюрихської Торгової Палати від 25 липня 2000 року зобов'язано український завод Р. сплатити ТОВ "К.-Австрія" непогашені платежі в сумі 4 млн 300 тис. австрійських шилінгів, пеню згідно з контрактом у сумі 210 тис. австрійських шилінгів, реєстраційний збір у сумі 3 тис. швейцарських франків та витрати на арбітражний суд у сумі 15 тис. швейцарських франків.

Із клопотанням про визнання та виконання даного рішення до апеляційного суду Київської області звернувся представник стягувача. У судовому засіданні представник стягувача уточнив, що просить дати дозвіл на примусове виконання рішення суду ВАТ "Цукровий завод Р.", який є правонаступником орендного підприємства "Цукровий завод Р.", з яким стягувач уклав контракт і якому було поставлено устаткування. Але оскільки боржник не повідомив арбітражний суд про зміну своєї назви, то в рішенні не було зазначено організаційну форму – ВАТ, а лише назву – "Цукровий завод Р."

Представник боржника в судовому засіданні пояснив, що ВАТ "Цукровий завод Р." є правонаступником орендного підприємства з такою ж назвою, і австрійська фірма дійсно поставила устаткування, за яке завод повністю не розрахувався. Однак він заперечував проти визнання й виконання на території України вказаного рішення суду, посилаючись на те, що визнання та виконання цього рішення суперечить публічному порядку України; крім того, боржнику належним чином не повідомили про час і місце розгляду справи.

Які нормативні акти визначають порядок виконання на території України іноземних арбітражних рішень? Яке рішення у справі має винести апеляційний суд?

Задача 3. Громадянин Б. Б. Модена, Мексика, звернувся до господарського суду з позовом до Державної служби інтелектуальної власності України та Закритого акціонерного товариства "Весна" про визнання Свідоцтва на знак для товарів та послуг № 137 на ім'я

ЗАТ "Весна" недійсним у повному обсязі щодо пива в класі 32. 01.06.2004 р. у державному реєстрі знаків для товарів та послуг України у порядку перереєстрації Свідоцтва № 20 було зареєстровано словесний знак для товарів і послуг "CORONA EXTRA" з пріоритетною датою 01.03.1999 р. і видано свідоцтво № 003. Реєстрацію було здійснено щодо пива в класі 32 згідно з Міжнародною класифікацією знаків для товарів та послуг (МКТП) на ім'я Б. Б. Модена, Мексика. Термін дії реєстрації подовжено до 01.03.2015 р. 01.06.2009 р. у державному реєстрі знаків для товарів і послуг було зареєстровано знак "Золота корона" щодо товарів і послуг у класах 16, 32 (включно з "пивом") та 42 на ім'я С. С. Брюс, Люксембург. 01.11.2009 р. позивач відповідно до Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів та послуг" подав до Апеляційної ради Держпатенту заперечення проти реєстрації знаку "Золота корона" щодо пива в класі 32, оскільки реєстрація цього знаку не відповідає умові надання правової охорони згідно зі ст. 6 Закону: "не можуть бути зареєстровані як знаки позначення, які є тотожними або схожими настільки, що їх можна сплутати із знаками, раніше зареєстрованими чи заявленими на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи щодо однорідних товарів і послуг ...", оскільки в Україні з 01.03.1999 р. діє знак для товарів і послуг "CORONA EXTRA" (EXTRA – найкращий); Апеляційна рада Держпатенту відмовила в задоволенні заперечення. Вирішіть спір.

Тема 8. Захист права інтелектуальної власності

Задача 1. Компанія "Еліт" спеціалізується на розповсюдженні нелегальних піратських копій операційної системи "Microsoft". Для того, щоб задовольнити зростаючий попит на копії останньої версії операційної системи "Microsoft", президент компанії "Еліт" розміщує замовлення у власника місцевого підприємства на виробництво 200 копій комп'ютерної програми. Президент компанії "Еліт" передає власнику підприємства копію комп'ютерної програми для використання під час виконання замовлення. Копія, яку він передав, не містить ніяких даних на жодній стороні компакт-диску, включаючи наклейку чи номер серії. Власник підприємства доставляє 200 копій комп'ютерної програми пізно вночі до складського приміщення на околиці, відповідно до інструкцій, що він отримав від президента компанії "Еліт" Чи порушила компанія "Еліт" авторські права компанії "Microsoft"? Які засоби захисту прав може використовувати компанія "Microsoft" під час подання цивільного позову?

Розв'язання

Компанія "Еліт" порушила авторські права компанії "Microsoft", схиливши власника підприємства до виробництва контрафактних копій комп'ютерної програми компанії "Microsoft", і пропонуючи ці копії у продаж без дозволу власника авторських прав.

Компанія "Microsoft" матиме право на негайну (термінову) судову заборону як стосовно компанії "Еліт", так і підприємства.

Вона також матиме право на вилучення та знищення незаконних товарів як у компанії "Еліт", так і на підприємстві. Ордер на вилучення та знищення буде видано без попередження, і розповсюджуватиметься як щодо вилучення і знищення незаконних товарів, включаючи будь-які контрафактні наклейки чи упаковку, так і щодо всього обладнання, що використовувалося у виробництві незаконних товарів. Компанія "Microsoft" також матиме право на компенсацію матеріальних збитків, включаючи прибутки компанії "Еліт" та підприємства, які вони отримали за виробництво та розповсюдження незаконних товарів, а також – право на компенсацію за втрачену вигоду, якої компанія "Microsoft" зазнала в результаті їх неправомірних дій. Окрім цього, компанії "Microsoft" належить отримати компенсацію за витрати, яких та зазнала через подання позову до суду та витрати на виплату гонорару адвокату.

Задача 2. Продюсерський центр "СУП" звернувся з позовами про захист авторського права до ряду студій звукозапису та продавців аудіокасет із записами. У них вказувалось, що вказаними суб'єктами без дозволу позивача відтворюються та продаються копії створених у центрі записів. Унаслідок неякісного піратського перезапису порушується ділова репутація центру. У позовах вимагалось відшкодувати заподіяну шкоду в розмірі 500 000 гривень, вилучити та знищити всю контрафактну продукцію, компенсувати заподіяну моральну шкоду та припинити діяльність відповідачів. Яке рішення повинен винести суд? Чи правомірні вимоги позивача?

Задача 3. Мишко уклав договір із драматичним театром про написання п'єси за назвою "Повз стрій". Після її подання в обумовлений строк п'єса була розглянута серед провідних акторів, що висловили ряд зауважень. Мишко зауваження врахував і через 10 днів (7 лютого)

повернув п'єсу театру. Телефонем йому повідомили, що театр приступає до репетицій, і запросили на них автора. Однак Мишко брати участь у репетиціях не зміг, тому що їхав в інше місто за викликом іншого театру. Повернувся він 15 квітня й знайшов лист із драмтеатру, у якому повідомлялося, що у зв'язку із серйозними недоліками п'єси вона художньою радою театру відхилена. Лист був датований 22 березня. У ньому була також вимога про повернення виданого автором авансу. Мишко звернувся до суду. У позовній заяві він указав, що п'єса була схвалена театром, про що свідчить її доробка за рекомендацією театру й той факт, що театр почав репетиції. У зв'язку з несумлінністю театру Мишко вимагав розірвання договору, та виплати йому 50 % гонорару.

Які права має драматург за постановочним договором? Чи підлягає поверненню виданий аванс? Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 4. За договором Мухін, Ольхов і Пиляєв виконали переклад "Довідника користувача IBM PC". За цю роботу їм було виплачено 60 % гонорару, а від виплати іншої суми видавництво відмовилося. У відповіді авторам повідомлялося, що видавництво вже в процесі виробництва виявило переклад того ж "Довідника", зроблений іншими особами. Цей переклад здався видавництву більш досконалим. Видавництво зробило звірення перекладів і внесло в переклад, зроблений Мухіним, Ольховим і Пиляєвим, цілий ряд виправлень. З даної причини видавництво не залучило їх для читання коректур, а попросило це зробити перекладачів раніше випущеного "Довідника", оплативши їхню роботу із графі "редакція перекладу". Оплата цієї роботи поглинула всі планові витрати по випуску книги, у тому числі й ті 40 %, які призначалися Мухіну, Ольхову й Пиляєву в остаточний розрахунок за договором. Одержавши лист видавництва, перекладачі звернулися до суду, вимагаючи захисту їх майнових і особистих немайнових прав.

Які права мають автори перекладу? Чи вправі видавництво відмовитися від видання перекладу? Чи підлягає задоволенню позов перекладачів?

Задача 5. Марія написала книгу про схуднення. У цій книзі вона наводить свою методику втрати ваги. Методика передбачає вживання здорової їжі та виконання щоденних фізичних вправ. Її ідеї не є новизною. Вона також включила до книги сімейні рецепти. Ці рецепти передавалися в її сім'ї із покоління у покоління.

Чи підлягає твір Марії правовій охороні як об'єкт авторського права? Якщо хтось відтворить ці рецепти та продасть їх копії у торговельній мережі, чи порушить він авторські права Марії?

Тема 9. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності

Задача 1. Під час обшуку компанії "Попденс", поліція іншого міста з'ясувала, що ця компанія отримує товари з місцевої фабрики, яка розташована в іншому місті. Власник фабрики заявив, що він виробляє законні копії для реалізації на місцевому ринку.

Які види доказів можуть вказувати на те, що ця фабрика виробляє незаконні товари? Які сторони скоїли кримінальні порушення авторських прав? Які санкції мають бути застосовані?

Розв'язання

Придбання зразків товарів цієї фабрики через підставних осіб або спостереження можуть допомогти довести, що фабрика виробляє незаконні товари. Інші види непрямих доказів її незаконної діяльності можуть включати докази отримання великої кількості компакт-дисків або сировини, яка перевищує кількість, необхідну для виробництва законних товарів, які виробляються для місцевого ринку та/або для місцевого споживання. Крім того, спостереження за клієнтами фабрики, прихована закупівля або інші приховані операції для визначення того, що саме ці клієнти продають піратські товари, будуть непрямими доказами піратської діяльності цієї фабрики.

Сторони, які винні у кримінальному порушенні авторських прав, з нашої точки зору, є такі: компанія "Попденс" (розповсюдження піратських товарів) та власник/менеджер фабрики (виробництво та розповсюдження піратських товарів).

Слід накладати суворі грошові штрафи на всі сторони, щоб вилучити всі прибутки, отримані цими відповідачами. Крім цього, слід також вилучити всі піратські товари, всі матеріали та обладнання, які використовувалися для виробництва цих товарів, без попередження відповідачів та без надання їм компенсації. Вилучені товари, матеріали та обладнання необхідно знищити або хоча б здійснити їх відчуження

поза межами комерційних каналів, знову ж таки без надання компенсації відповідачам. Крім цього, щонайменше власники компанії "Попденс" та власник фабрики мають отримати значні терміни ув'язнення, бо вони є головними правопорушниками та безпосередньо відповідають за виробництво та розповсюдження незаконних товарів через комерційні канали. Ці терміни ув'язнення мають бути достатньо суворими, щоб відповідачі не могли повернутися до незаконної діяльності в майбутньому, та щоб це було попередженням майбутнім піратам про суворість покарання, яке на них чекає.

Задача 2. Працівники приватного підприємства А. і М. у встановленому законом порядку були визнані авторами винаходу – нового способу виготовлення вівсяних пластівців, який вони розробили, працюючи на підприємстві. До суду надійшли позови від директора приватного підприємства Ф. і співробітника В., котрі вимагали включення їх до співавторів винаходу. У позовній заяві Ф. указував, що він здійснював загальне керування роботами, які завершилися створенням нової технології отримання вівсяних пластівців. У позові В. указував, що саме він підказав А. і М. основну ідею нового способу, а також виконав велику роботу з пошуку й аналізу аналогів винаходу, результати якої він передав відповідачам.

Чи підлягають задоволенню заявлені позовні вимоги (на яких підставах)?

Завдання 3. Телерадіокомпанія звернулася до господарського суду з позовом до редакції тижневика про конфіскацію тиражу видання з програмою її передач і стягнення компенсації за збитки, заподіяні систематичним передруком таких програм з газети, якою ця інформація передається компанією за відшкодувальним договором.

Позивач вважав, що програма теле- і радіопередач є результатом інтелектуальної діяльності співробітників компанії, тому у нього виникло виняткове право на використання програми як службового твору і будь-яка її публікація без його відома є порушенням авторських прав і дає підставу застосувати заходи відповідальності.

Яку ухвалу повинен винести суд?

Рекомендована література

Основна

1. Дахно І. І. Патентознавство : навч. посіб. / І. І. Дахно. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 317 с
2. Понікаров В. Д. Авторські права та інтелектуальна власність підручник / В. Д. Понікаров, О. О. Єрмоленко, І. А. Медведєв. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 268 с.
3. Право інтелектуальної власності : підручник / О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова та ін.] ; за заг. ред. О. І. Харитонової. – Київ : Юрінком Інтер, 2015. – 544 с.
4. Семків В. О. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семкін, Р. С. Шандра. – Львів : Галицький друкар, 2015. – 280 с.

Додаткова

5. Абдуліна І. Реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності України: кому це вигідно? / І. Абдуліна // Інтелектуальна власність. – 2016. – С. 4–9.
6. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: у 2-х кн. / за ред. А. С. Довгерта. – Київ : Ін Юре, 2001. – 460 с.
7. Андрощук Г. Баварське пиво – видова назва, торгова марка чи географічне зазначення? / Г. Андрощук // Інтелектуальна власність. – 2016. – С. 27–39.
8. Берестовська А. Деякі аспекти визнання недійсними патентів на промислові зразки / А. Берестовська. // Інтелектуальна власність. – 2013. – С. 29–36.
9. Бернська конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акту від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року): Конвенція від 24.07.1971 р. // Офіційний вісник України від 18.10.2007 р. – 2007. – № 75. – С. 173.
10. Давиденко А. П. Организация и планирование научных исследований, патентование / А. П. Давиденко. – Харків : НТУ "ХПИ", 2005. – 320 с.

11.Жарінова А. Інтелектуальна власність – інструмент успішного бізнесу / А. Жарінова // Інтелектуальна власність в Україні. – 2015. – № 9. – С. 4–6.

12.Зайка В. Чи є студентська робота об'єктом авторського права? / В. Зайка, Н. Марченко // Інтелектуальна власність. – 2013. – С. 14–17.

13.Законодавство України у сфері інтелектуальної власності (Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти) / упор. Г. О. Андрощук, М. М. Шевченко, Б. Г. Чижевський, С. В. Семенюк. – Київ : Парламентське видавництво, 2013. – 704 с.

14.Інтелектуальна власність : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Г. В. Дейниченко, Д. В. Горєлков, В. В. Дуб та ін. – Харків : Кроссроуд, 2010. – 355 с.

15.Клюк В. Адміністративний аспект захисту авторського права і суміжних прав на сучасному етапі в Україні / В. Клюк // Інтелектуальна власність. – 2015. – С. 16–19.

16.Конституція України. – Київ : ТОВ ВВП НОТІС, 2014. – 48 с.

17.Кримінальний кодекс України. – Харків : Вид "Право", 2015. – 256 с.

18.Куса С. Стандарти ВОІВ – ефективний інструмент у світовій системі патентної документації / С. Куса, А. Кононенко // Інтелектуальна власність. – 2015. – С. 19–25.

19.Мікульонок І.О. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. / І. О. Мікульонок – 3-тє вид., переробл. і допов. – Київ : НТУУ "КПІ" Політехніка, 2012. – 238 с.

20.Москаленко В. С. Захист права інтелектуальної власності в господарському судочинстві / В. С. Москаленко // Інтелектуальна власність. – Київ : Юрінком Інтер, 2009. – 384 с.

21.Потоцький М. Еволюція способів захисту інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства / М. Потоцький // Інтелектуальна власність. – 2015. – С. 32–37.

22.Про авторське право та суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №13. – С. 64.

23.Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16.11.1992 р. № 2782-XII // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 1. – С. 1.

24.Про затвердження Концепції розвитку національної системи правової охорони інтелектуальної власності : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.06.2002 р. № 321-р // Офіційний вісник України від 27.06.02 р. – № 24. – Т. 1. – С. 77.

25.Про затвердження Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 р. № 22 // Офіційний вісник України від 16.03.01 р. – № 9. – С. 382.

26.Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 48. – С. 650.

27.Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 33. – С. 345.

28.Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 32.

29.Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 36.

30.Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 34.

31.Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 26. – 272 с.

32.Про ратифікацію Угоди про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав : Закон України від 27.01.1995 р. № 35/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 5. – С. 32.

33.Про тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні : Указ Президента України від 18.09.1992 р. № 479/92 // Збірник указів Президента від 30.09.1992 р. – № 3. – С. 87.

34.Сосновський М. Пілотний проект у сфері авторського права і суміжних прав / М. Сосновський // Інтелектуальна власність. – 2015. – С. 26–28.

35.Стрижак О. О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / О. О. Стрижак/ Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2007. – 214 с.

36.Ступак С. Законодавчі підстави отримання плати суб'єктами авторського права і суміжних прав / С. Ступак // Інтелектуальна власність. – 2016. – С. 14–22.

37.Ступак С. Сектори та учасники ринку обороту прав на твори, виконання, фонограми, відеограми / С. Ступак // Інтелектуальна власність. – 2016. – С. 8–21.

38.Ступак С. Учасники правовідносин у сфері обороту об'єктів авторського права і суміжних прав / С. Ступак // Інтелектуальна власність. – 2016. – С. 11–17.

39.Супрун Д. Об'єкти авторського права і суміжних прав, що розміщені в мережі Інтернет / Д. Супрун // Інтелектуальна власність. – 2016. – С. 13–16.

40.Трачук Ю. Охорона нестандартних об'єктів промислової власності: комерційне позначення / Ю. Трачук, Н. Калініченко // Інтелектуальна власність. – 2015. – С. 29–32.

41.Фічор М. Експерт ЄС про законотворення в сфері інтелектуальної власності / М. Фічор // Інтелектуальна власність. – 2015. – С. 10–16.

42.Цивільний Кодекс України: Науково-практичний коментар : під ред. Харитонова Є. О. – Харків : Одиссей, 2011. – 1216 с.

43.Цивільний процесуальний Кодекс України. – Харків : Вид "Право", 2014. – 208 с.

44.Шишка Р. Б. Правова охорона інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект / Р. Б. Шишка. – Харків : Нац. ун-т внутр. справ. – 2002. – 354 с.

45.Ястремська О. О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / О. О. Ястремська. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 123 с.

Інформаційні ресурси

46. Всемирная конвенция об авторском праве (пересмотренная в Париже 24 июля 1971 года). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/952_006.

47. Всемирная организация интеллектуальной собственности [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.wipo.int/portal/ru>.

48. Інтелектуальна власність – Ресурс з питань авторського права та промислової власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intelvlas.com.ua/>.

49. О правовой охране программ : Директива Совета Европейского сообщества от 14.05.1991 г. (91/250/ЄЕС). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://consultant.parus.ua/?doc=00ZOXA1EFC>.

50. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>.

51. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.

52. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.1995 р. № 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/532-95-%D0%BF>.

53. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 р. № 611/93-п [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/611-93-%D0%BF>.

54. Спеціальне законодавство у сфері суміжних прав [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=8df4fb8e-f958-46d8-9054-d12401b2aa2f&tag=SpetsialneZakonodavstvoUkrainiUSferiAvtorskogoPravaISumizhnikhPrav>

Зміст

Вступ.....	3
План проведення практичних (семінарських) занять.....	4
Практичні завдання до тем.....	7
Рекомендована література.....	30
Основна.....	30
Додаткова.....	30
Інформаційні ресурси	33

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
для студентів спеціальності 073 "Менеджмент"
спеціалізації "Управління проектами"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Єрмоленко Оксана Олександрівна**

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *В. О. Бутенко*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2017 р. Поз. № 286 ЕВ. Обсяг 36 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*